

מנה בנתן

שינון הדף היומי בדרך קצרו

לע"צ הגאון רבי אליהו בן חכם
בן ציון אבא שאול זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 124 פרשת בהר תשפ"ב

יבמות ט-עה

ישראל שבא על כהן היא אוכלת, יש להקשות שנחשוש שהתעברה ולא תאכל כמו ששינונו לעיל שמפרישים הנשים ג' חדשים שמא התעברו, אמר רבה בר רב הונא שחששו ליוחסין ולא לתרומה, אך קשה שהאומר הרי זה גיטך שעה אחת קודם למותי לא תאכל בתרומה שמא ימות, אמר רבה בר רב הונא שבנישואין חששו שהתעברה ובזנות לא חששו, ולכאורה יש להוכיח שגם בנישואין לא חששו ששינונו שבת כהן שנשאה לישראל ומת טובלת ואוכלת בתרומה לערב, ורב פפא אומר שיכולה לטבול ולאכול עד מ' יום שאם לא התעברה ודאי יכולה לאכול, ואם התעברה, תוך מ' יום העובר כמים ואינו אוסרה, ואביי מקשה שאח"כ שינונו שאם הוכר העובר במעיה היא מקולקלת למפרע, ולכאורה הוא כמים, ויש לומר שהיא מקולקלת רק ממ' יום והלאה.

לדעת רב הבא על ארוסתו בבית חמיו הולד ממזר ולשמואל הוא שתוקי, ואומר רבא שמסתבר שרב דיבר רק כשחשודה מהעולם, ואם אינה חשודה תולים שהולד ממנו, ורבא הוכיח ממה ששינונו שאם כהן בא על בת ישראל תאכל כשילדה, ואם מדובר שהיא חשודה מהעולם מדוע תאכל אלא שהיא חשודה רק ממנו, ופנויה היא באיסור לכולם ובכ"ז תולים בו, ק"ו בארוסה שהיא אסורה לכולם ומותרת רק לו שנתלה בו, ואביי דוחה שאם היא חשודה ממנו סבר רב שהולד ממזר שכמו שהפקירה עצמה לו, כך הפקירה עצמה לעולם, והמשנה דיברה כשהיו שניהם חבושים בבית האסורים, וללישנא בתרא אם בא עליה הארוס לכו"ע תולים בו, ונחלקו רק בארוסה שעיברה, שלרב הולד ממזר, ולשמואל הולד שתוקי, ואומר רבא שמסתבר שרב דיבר שאינה חשודה ממנו אלא רק מהעולם

דף ע וכשהיא חשודה ממנו וגם מהעולם תולים בו, ומוכח ממשנתנו שכשילדה בת ישראל מכהן תאכל, ואם מדובר שהיא חשודה רק ממנו ודאי תאכל אלא שהיא חשודה גם מהעולם ובכ"ז תולים בו, ואם שם שאסורה לכולם בשוה תולים בו, ק"ו שבארוס שאסורה לכולם ומותרת לו שנתלה בו, ואביי דוחה שיתכן שגם כשהיא חשודה מהעולם סובר רב שהולד ממזר, והמשנה דברה כשאינה חשודה כלל.

עבד אינו פוסל משום זרע שכתוב האשה וילדיה תהיה לאדוניה שאינו מתיחס לאביו.

ממזר מאכיל שכתוב **זרע אין לה**, וזרע זרעה לומדים מוזרע אין לה מכל מקום, וזרע פסול לומדים מאין לה שמעיינים בה ולא צריך את אין לה לזרע זרעה כי כבר שינונו שבני בנינים כבנים, ור"ל הקשה לר' יוחנן ממה ששינונו, שמעבד הוא ממזר כר"ע שיש ממזר מחייבי לאוין, ואמר ר' יוחנן שבעכו"ם ועבד גם לרבנן הוא ממזר שכך הביא רב דימי בשם ר' יצחק בר אבדימי שעכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל הולד ממזר.

כה"ג לעתים פוסל, ישנה ברייתא שאמו של כה"ג אמרה הריני כפרת בן בתי כוזא כלי קטן שמאכילני בתרומה, ואיני כפרת בן בתי שלמרות שהוא כדא הוא פוסלני מהתרומה.

פרק הערל

משנה ערל וטמא אינם אוכלים בתרומה אך מאכילים את נשיהם ועבדיהם, פצוע דכה וכרות שפכה יאכלו הם ועבדיהם, ונשיהם לא אוכלות, ואם לא בא עליה אחר שנעשה כרות שפכה גם אשתו אוכלת, פצוע דכא הוא שנפצעו הביצים שלו ואפילו אחת מהן וכרות שפכה שנכרת הגיד, ואם נשאר מהעטרה אפילו כחוט השערה כשר. **גמרא** ר"א אומר שערל אינו אוכל בתרומה שלומדים גזירה שוה **תושב ושכיר** מפסח, וכמו ששם נאסר ערל כך בתרומה נאסר ערל, ור"ע לומד מהפסוק **איש איש** לרבות ערל כטמא, והגזירה שוה של ר"א פנויה, שאל"כ יש לפרוך שבפסח חייבים עליו בנותר ופיגול וטמא, אך לכאורה הפסוק **תושב ושכיר**

דף סט עכו"ם ועבד שאין בהם אלמנות וגירושין פוסלים בביאתם, ואמנם בפסוק כתוב בת כהן, ויש ללמוד לויה וישראלית כדברי ר' אבא בשם רב מהואו של **ובת**, ולכאורה זה כר"ע שדרש ואוין, ויש לומר שגם לרבנן לומדים מהפסוק **ובת** שכולו מיותר, ויש להקשות שנאמר שכשאינו לו אלמנות וגירושין כשאינו לה זרע תאכל ואם יש לה זרע לא תאכל, ומי שיש לו אלמנות וגירושין תאכל גם כשיש לה זרע, ויש לומר שא"כ לא צריך לרבות לויה וישראלית, ולר"ע שקידושין לא תופסים בחייבי לאוין מה שכתוב **כי תהיה** הכוונה כי תבעל, ומאלמנה לומדים להחמיר עליה שגם בת כהן לא תאכל כשיש לה זרע, הפסוק **וגרושה** בא להקל שכשאינו לה זרע גם בנשאת לישראל אוכלת, ואם היה כתוב רק אלמנה היינו אומרים שכשאינו לה זרע היא אוכלת כי היא ראויה לכהונה, אך גרושה שאסורה לכהונה לא תאכל גם כשאינו לה זרע, ואם היה כתוב גרושה היינו אומרים שרק גרושה לא תאכל כשיש לה זרע מישראל כי נאסרה לכהונה, אך אלמנה שמותרת לכהנים תאכל אף כשיש לה זרע, ואין לומר שגם המחזיר גרושתו יפסול מתרומה, שיש ללמוד **מלאיש זר** שרק מי שהוא זר אצלה מתחילה, ומחזיר גרושתו אינו פוסל כי אינו זר לה מתחילה, וחלל פוסל אף שאינו זר שכתוב **ולא יחלל זרעו** ומקישים זרעו לו וכמו שהוא פוסל כך זרעו פוסל, ואין לומר שתפסל משעת קידושין, שלומדים מכה"ג באלמנה שפוסל רק בביאה, ואין לומר שיפסול רק בקידושין וביאה, כי גם כה"ג פוסל אלמנה רק בביאה,

לר' יוסי רק מי שזרעו פסול פוסל ומי שאין זרעו פסול אינו פוסל, ור' יוחנן אומר שת"ק ור' יוסי יחלקו במצרי ואדומי שני שהוא פסול וזרעו לא נפסל, וזה תלוי איך לומדים מכה"ג באלמנה שת"ק למד מכה"ג שזה ביאה בעבירה ופוסל, כך כל ביאה בעבירה תפסול, ור' יוסי למד מכה"ג שזרעו נפסל ופוסל, כך מי שזרעו נפסל פוסל, ומצרי שני שזרעו לא נפסל שהרי דור שלישי יבא להם בקהלה ה', אינו פוסל.

לרשב"ג אסורה רק כאלמנה שבתה אסורה, ועולא אומר שר' יוסי ורשב"ג נחלקו בגר עמוני ומואבי שבתו כשרה אך זרעו פסול, ונחלקו איך לומדים מכה"ג באלמנה שר' יוסי לומד כמו שכה"ג באלמנה זרעו פסול פוסל כך כל מי שזרעו פסול פוסל, ורשב"ג לומד שבכה"ג שכל זרעו פסול פוסל, ועמוני ומואבי שאין כל זרעו פסול אינו פוסל, שרק עמוני נאסר ולא עמונית.

משנה אונס ומפתה ושוטה לא פוסלים ולא מאכילים, ואם אינם ראויים לבא בישראל הם פוסלים שאם ישראל בא על בת כהן לא נפסלה מתרומה **עמוד ב** ואם התעברה ממנו לא תאכל בתרומה, ואם נחתך העובר במעיה תאכל, וכהן שבא על בת ישראל לא תאכל וגם אם התעברה ממנו לא תאכל, וכשילדה היא תאכל א"כ כוחו של הבן יותר מהאב, עבד פוסל בביאה, אך אינו נחשב זרע, שאם נישאה בת ישראל לכהן או בת כהן לישראל וילדה ממנו בן והלך הבן ונכבש על שפחה וילדה ממנו בן, הוא עבד, ואם אם אביו היא בת ישראל שנישאה לכהן לא תאכל בגללו בתרומה, ואם היא בת כהן שנישאה לישראל אינו נקרא זרעו למנוע ממנה לאכול, ממזר פוסל ומאכיל שאם בת ישראל נישאה לכהן או בת כהן נישאה לישראל וילדה ממנו בת והיא נישאה לעבד או עכו"ם וילדה ממנו הוא נקרא ממזר, ואם אם אמו היתה בת ישראל לכהן היא תאכל בגללו בתרומה ובת כהן שנישאה לישראל לא תאכל, וכהן גדול פוסל מתרומה במקרה שנישאה בת כהן לישראל וילדה ממנו בת שנישאה לכהן וילדה בן הוא ראוי להיות כה"ג עומד ומשמש על המזבח, והוא מאכיל את אמו אך הוא פוסל את אמו, והיא אומרת לא ירבו כבנה הכה"ג שפוסלה מתרומה. **גמרא** משנתנו סוברת כמו הברייתא ששוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשותיהם פטורות מחליצה ויבום.

אינו פנוי בתרומה שהרי לומדים מתושב למי שקנוי קנין עולם, ומשכיר לומדים מי שקנוי קנין שנים, ואם היה כתוב תושב היינו אומרים שהפסוק מדבר על הקנוי קנין שנים, אך הקנוי קנין עולם אוכל, ושכיר מלמד על תושב שגם הקנוי קנין עולם אינו אוכל, אבל בפסח תושב ושכיר מיותר שאין סיבה שבגלל שהוא תושב ושכיר לא יאכל בפסח, עמוד ב שאם אינו אוכל בתרומה שרבו לא קנאו א"כ ודאי הוא ישראל גמור ויאכל בפסח, אך קשה שר"א סובר שמופנה מצד אחד לומדים ומשיבים, ויש לומר שכיון שהמלים תושב ושכיר בפסח מיותרים, א"כ נקח אחד ללמד ואחד למלמד וזה כמו גזירה שוה פנויה מב' צדדים, ואין לומר שכמו שפסח נאסר באונן כך תרומה תאסר באונן, שכתוב וכל זר שרק זרות נאסרה בתרומה ולא אנינות, ואין ללמוד שזרות תפסול ולא ערלות כי כתוב תושב ושכיר, ויותר מסתבר למעט ערלות כי הוא מחוסר מעשה בגופו וענוש כרת על כך, ואיסורו לפני הדיבור, וגם מילת זכריו ועבדיו מעכבת בפסח, ואין לומר שנרבה אנינות לאסור שהיא בכל שעה ונוהגת באנשים ובנשים ואין בידו לתקן את עצמו, אך יש יותר סיבות לרבות ערל לאיסור, ורבה אומר שאף בלי סיבה זו אין סברא לרבות ערל שנאסר בפרשת פסח עצמה, ואנינות לא נאסרה בפרשה עצמה אלא רק לומדים ממעשר שני, ואין לומר שכמו שבפסח מילת זכריו ועבדיו מעכבתו מלאכול, גם בתרומה יעכבנו מלאכול, כי כתוב ומלתה אותו אז יאכל בן שרק בו בפסח מעכבת מילת זכריו ולא בתרומה, ואין לומר שערל עצמו יאכל בתרומה שכתוב וכל ערל לא יאכל בו שבו אינו אוכל אך בתרומה יאכל, כי יש גזירה שוה לאסור ומסתבר לרבות באיסור ערלות של עצמו כי זה מעשה בגופו וענוש כרת, ואין לומר שנרבה לאיסור מילת זכריו ועבדיו שהם בכל שעה שיש יותר טעמים לאסור רק בו עצמו, וניתן לומר גם בלי טעם זה שלא יתכן לרבות לאיסור מילת זכריו ועבדיו וערל עצמו לא יאסר, ולפ"ז שלומדים מבו שמילת זכריו לא מעכבת, א"כ הפסוק כל בן נכר לא יאכל בו

דף עא בא ללמד שרק בפסח פוסלת המרת דת ולא במעשר, ומכל ערל לא יאכל בו לומדים שרק בפסח אינו אוכל אך הוא אוכל מצה ומרור, וכתוב ערל וגם בן נכר שאם היה כתוב רק ערל היינו אומרים שרק ערל נאסר כי הוא מאוס, אך בן נכר לא נאסר, ואם היה כתוב בן נכר היינו אומרים שבן נכר אינו אוכל שאין כוונתו לשמים, אך ערל שכוונתו לשמים יאכל, קמ"ל שלא, וכתוב עוד ממנו כמו שדרש רבה בר רב יצחק ללמוד מעשר שני מפסח.

ר"ע לומד לרבות ערל ולא מרבים אונן, כמו שר' יוסי בר חנינא למד מהפסוק וכל זר שרק זרות נאסרה ולא אנינות, ואין לומר שנרבה אנינות ונמעט ערלות, שמסתבר לאסור ערלות שתלוי במעשה בגופו, וענוש כרת, והוא לפני הדיבור, ומילת זכריו ועבדיו מעכבת, ואין לומר שנרבה אנינות שהיא בכל שעה, והיא בנשים כאנשים, ואין בידו לתקן עצמו, כי יש יותר צדדים לרבות ערלות, ורבה אומר שגם ללא סיבה זו יש לרבות ערל כי כתוב איש איש וערלות היא באיש ולא באשה, ור' שמעיה אומר שר"ע למד מתושב ושכיר לרבות ערבי וגבעוני שנימולו, אך יש להוכיח ממה ששינוי בנדדים שנכרים שנימולו אינם נקראים נימולים שהנודר מערלים מותר בערלי ישראל ואסור במולי עכו"ם, ואם נדר ממולים מותר במולי עכו"ם ואסור בערלי ישראל, ויש לומר שמרבים מתושב ושכיר גר שמל ולא טבל וקטן שנולד מהול וצריך להטיף מהם דם ברית, ור"א סובר שלא לומדים מתושב ושכיר כי גר שמל ולא טבל הוא גר גמור, וקטן שנולד מהול אין צריך להטיף ממנו דם ברית, ור"א לא למד מאיש איש שהתורה דברה כלשון בני אדם.

רב חמא בר עוקבא הסתפק אם מותר לסוך קטן שלא נימול משמן של תרומה, והספק הוא האם ערלות שלא בזמנה מעכבת או לא, ויש להוכיח ממה ששינוי בברייתא שלכאורה מרבים שמילת זכרים מעכבת בפסח רק בשעת עשייה, ומילת עבדיו בשעת אכילה, ולומדים ליתן של זה בזה מגזירה שוה אז אז, ועבדיו שיש לו בשעת אכילה היינו שקנאם אחר הקרבת הפסח, אך זכריו שהיו

בשעת אכילה ולא בשעת עשייה לא שייך אם לא שנולדו אז, שהרי יום ח' של מילה חל כבר בעלות השחר, א"כ מוכח שערלות שלא בזמנה מעכבת, ורבה מקשה שכתוב הימול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו והרי אינו יכול למול לפני יום הח' אלא מדובר שהיה חולה וירד לו החמה, ואף ששינוי שצריך ז' ימים אך מדובר שעברו ז' ימים ואין למול מהבוקר כי צריך להמתין מעת לעת, עמוד ב ואף שלודאה שנה שיום הבראתו כיום הוולדו, ומשמע גם לענין שלא צריך מעת לעת, יש לגרוס שיום הבראתו יותר מיום הולדו שאמנם יום הולדו לא צריך מעת לעת, אך יום הבראתו צריך מעת לעת, ורב פפא מעמיד שכאבו עיניו והתראפ אחר הקרבת הפסח ולא צריך להמתין ח' ימים, ורבה מעמיד שבשעת הקרבה היו אביו ואמו חבושים בבית האסורים, ורב כהנא בר רב נחמיה מעמיד שהיה טומטום ונקרע אחר הקרבה, ורב שרביא מעמיד שראשו יצא חוץ לפרוזדור וחזר לרחם ונולד אחר הקרבה, אך קשה לומר שחי כך שהרי שנינו שאחר יציאת הולד לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח ולולא כן אינו יכול לחיות אפילו שעה אחת, ויש לומר שהוא ניזון בינתיים מחום אמו או שמה שנאמר שאינו חי הוא דוקא כששלא צעק אך אם צעק יחיה.

ר' יוחנן אומר בשם ר' בנאה שאפשר להזות מי פרה על ערל כמו שאבותינו קבלו הזאה כשהיו ערלים שכתוב והעם עלו מן הירדן בעשור לחודש הראשון ולא נימולו ב"י בגלל חולשת הדרך וא"כ עשו הזאה שלישי כשהיו ערלים, ואין לומר שאותה שנה לא עשו פסח שהרי כתוב ויעשו את הפסח, ומר זוטרא דוחה שניתן לומר שעשו פסח בטומאה, אך רב אשי אומר שישנה ברייתא שמלו וטבלו ועשו הפסח בטהרה.

רבה בר יצחק אומר בשם רב שאברהם אבינו לא הצטוה על פריעה שכתוב בעת ההיא אמר ה' ליהושע עשה לך חרבות צורים, ואין לומר שזה היה במי שלא נימולו כלל כמו שכתוב כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים, יש לומר שא"כ מדוע כתוב ושוב וא"כ הכוונה לפריעה, וכתוב שנית להקיש סוף מילה לתחילתה, שכמו שתחילה מעכב כך הסוף כמו ששינוי שעל ציצים המעכבים את המילה שהם הבשר שחופה את רוב העטרה אינו אוכל בתרומה, ורבינא או ר' ירמיה בר אבא אמר בשם רב שהכוונה לבשר החופה את רוב גובה העטרה.

במדבר לא נימולו בגלל חולשת הדרך דף עב או בגלל שלא נשבה להם רוח צפונית, ששינוי שכל מ' שנה שהיו במדבר לא נשבה רוח צפונית בגלל שהיו נזופין, או כדי שלא יתפזרו ענני כבוד, ולפ"ז אומר רב פפא שאין למול או להקיז דם ביום מעונן או ביום של רוח דרומית, אך בימינו שדשו בו רבים יש לומר שומר פתאים ה'.

שנו בברייתא שכל מ' שנה שהיו במדבר לא היה יום שלא נשבה רוח צפונית מחצי הלילה שכתוב ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור, ובה ללמד שחצות הוא עת רצון אפילו במדבר.

רב הונא אומר שאדם שנמשכה מילתו אוכל בתרומה מדאורייתא אך גזרו עליו חכמים בגלל שהוא נראה כערל, ומה ששינוי בברייתא שמשוך צריך שימול הוא מדרבנן, והמקשן הבין שבסיפא כתוב שלר' יהושע לא ימול מפני שהוא סכנה לו אמרו לו הרבה מלו בימי בר כוזיבא והולידו בנים ובנות שכתוב המול ימול אפילו ק' פעמים, ועוד, שלמדו בברייתא מהפסוק את בריתי הפר אפילו משוך, וצריך עוד פסוק שלא נאמר שמהמול ימול לומדים לציצים המעכבים את המילה, והבין המקשן שאם ר' יהודה מביא מפסוק א"כ דין משוך הוא מדאורייתא אך באמת הוא מדרבנן והפסוק הוא רק אסמכתא, אך יש להביא ראיה מברייתא שטומטום אינו אוכל בתרומה ונשיו ועבדיו אוכלים, ומשוך נולד מהול הוא ונשיו ועבדיו אוכלים, אנדרוגינוס אוכל בתרומה ולא בקדשים, וכתוב להדיא שמשוך אוכל בתרומה וקשה על רב הונא.

מה שכתוב בברייתא על נשיו של הטומטום ולכאורה מה שקידושו קידושוין זה רק לחומרא ולא להאכיל בתרומה, שהרי הוא ספק אשה ואשה לא יכולה לקדש אשה, אביי אומר שמדובר בטומטום שביציו ניכרים מבחוץ, ורבה אומר שהכוונה שהוא

מאכיל את אמו והחידוש הוא שלא נאמר שרק מי שמוליד מאכיל ומי שאינו מוליד אינו מאכיל, קמ"ל שהוא מאכיל, אך קשה ששנינו בהמשך שטומטום אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים, ולאביי מובן שכתבו ברישא ערל והוסיפו ספק ערל, אך לרבא אין שום חידוש בטומטום, ויש לומר שמדובר בערל והסיפא הוא הטעם של הרישא שטומטום ספק אינו מאכיל בגלל שערל ודאי אינו מאכיל, ולכאורה נחלקו תנאים במשך ששנינו שמשוך וגר שהתגייר מהול וקטן שעבר זמנו ושאר הנימולים, לרבות מי שיש לו שתי ערלות נימולים רק ביום, ור"א בר"ש אומר שרק בזמנו נימולים ביום ושלא בזמנו גם בלילה, ונחלקו שאם משוך הוא דאורייתא א"כ נימול רק ביום ואם הוא מדרבנן נימול גם בלילה, אך יש לדחות שקטן שעבר זמנו הוא ודאי מדאורייתא, אלא נחלקו אם דורשים וביום גם לשלא בזמנו או שלא דורשים, כמו שר' יוחנן דרש שנותר בזמנו נשרף ביום ושלא בזמנו נשרף גם בלילה, והקשה לו ר"א ממילה שלא רק נימול לח' נימול ביום וגם כשנימול לט' או י' או י"א נימול ביום שכתוב וביום, ואף למי שאינו דורש ו' אך ואו הא כן דורשים ושתי ר' יוחנן, ואחר שיצא ר"א אמר ר' יוחנן לר"ל שראה את בן פדת שיושב ודורש כמשה מפי הגבורה אמר ר"ל שאינה משלו אלא ברייתא היא והיא שנויה בתורת כהנים ור' יוחנן למד תורת כהנים ג' ימים ועיין בה ג' חדשים,

ר"א אומר שערל שהזה הזאתו כשירה כמו טבול יום שאף שפסול מתרומה כשר בפרה, ויש לפרוך שטבול יום כשר במעשר, אך יש לומר שבאים ללמוד לנגיעה ולא לאכילה וטבול יום אסור בנגיעה בתרומה ומותר בפרה, ק"ו ערל שמותר בנגיעה בתרומה שמותר בפרה, וכן שנו בברייתא שערל שהזה הזאתו כשירה, וכן היה מעשה שהכשירו חכמים הזאתו, ויש להקשות מברייתא שטומטום שקידש אפר פרה קידושו פסול כי הוא ספק ערל וערל פסול לקדש, ואנדרוגינוס מהול שקידש קידושו כשר, ור' יהודה פוסל מפני שהוא ספק אשה שפסולה לקדש, וא"כ ערל ואפילו ספק ערל פסול לקידוש, ורב יוסף אומר שברייתא זו היא כר"ע שפסל ערל כטמא והוא למד מאיש איש לרבות ערל כטמא, ורבא אמר שישב לפני רב יוסף והיה קשה לו שאין משנה מפורשת שמשווה ערל וטמא ונאמר שהיא כר"ע ואמנם יש ברייתא שערל וטמא פטורים מראיה אך שם הוא בגלל מיאוס.

ר' יהודה ורבנן נחלקו באנדרוגינוס לשיטתם ששנינו בברייתא הכל כשרים לקידוש חוץ מחרש שוטה וקטן ור' יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ואנדרוגינוס, ורבנן למדו מהפסוק ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת שמי שפסול באסיפה כשר לקידוש, ור' יהודה סובר שא"כ יש לכתוב ולקח, וכתוב ולקחו ללמד שאפילו הפסולים בקידוש כשרים לאסיפה, ואשה לא מרבים שכתוב ונתן ולא ונתנה, ורבנן סוברים שאם היה כתוב ולקח ונתן היינו אומרים שאחד יקח ואחד יתן לכן כתוב ולקחו, וכתוב ונתן שלא נאמר שיקחו שנים ויתנו שנים אלא מועיל אפילו שנים לוקחים ואחד נותן,

דף עג ומוהזה הטהור לומדים שהוא טהור כאן וטמא לדבר אחר שטבול יום כשר.

שאלו את רב ששת אם ערל פסול למעשר, שכמו שלומדים פסח ממעשר לענין אנינות כך נלמד מעשר מפסח לענין ערל, או שלומדים את החמור מהקל ולא את הקל מהחמור, אמר רב ששת שיש ראייה ממה ששנינו שעל תרומה וביכורים חייבים מיתה וחומש, ואסורים לזרים, והן נכסי כהן, וביטולם באחד ומאה, וטעונים רחיצת ידים, והערב שמש משא"כ במעשר, ולא כתוב שגם ערל אסור בהם משא"כ במעשר, ויש לדחות שהתנא לא מנה הכל והוא שייר, ולא שייר רק דבר אחד ששנינו בסיפא יש במעשר וביכורים ולא בתרומה, שמעשר וביכורים טעונים הבאת מקום, ויודיו, ואסורים לאונן, ור"ש מתיר, וחייבים בביעור ור"ש פוטר, ולא כתוב שאסור לבער מהם בטומאה עמוד ב וכן שהאוכלם בטומאת עצמן לוקה, ובתרומה מוזהר רק בטומאת הגוף.

לת"ק אסרו ביכורים לאונן שכתוב לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ותרומת ידך שזה ביכורים, והקישו ביכורים למעשר שכמו שמעשר אסור לאונן כך ביכורים אסורים לאונן, ור"ש סובר שהתורה קוראת להם תרומה שמותרת לאונן, ולת"ק חייבים בביעור שהוקש למעשר ולר"ש פטור שלא הוקש למעשר, מה שאסור לבער בטומאה למד ר"ש מהפסוק לא בערתי ממנו בטמא, בין שאני טמא והוא טהור בין שהוא טמא ואני טהור, ועדיין אין מקור לאיסור אכילת טמא, אך בטומאת הגוף כתוב להדיא נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים אלא השאלה היא מנין שבו עצמו יש איסור כשהוא טמא אלא לומדים מהפסוק לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך, ובפסולי המוקדשין כתוב בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו כצבי וכאיל, ושנו אצל ר' ישמעאל שטהור וטמא אוכלים יחד בקערה ואינם חוששים, והתורה אומרת שאמנם שם אוכלים טמא וטהור יחד, אך במעשר לא,

בתרומה אין איסור לבערה בטומאה ואמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן שלומדים מהפסוק לא בערתי ממנו בטמא שרק מעשר לא לבער בטמא אך תרומה מותר, ואין לומר שבא ללמד שמותר לבער שמן קדש שנטמא, כי זה ק"ו שאם מעשר הקל אסור לבער בטומאה ק"ו קדש, ותרומה לא לומדים בק"ו ממעשר כיון שכתוב ממנו, ועדיף לא למעט קדש כי יש בו חומרא של פנקעכס פיגול נותר קרבן מעילה כרת ואסור לאונן, ואף שיש חומרא בתרומה מחפ"ז מיתה חומש פדיון ואסורה לזרים, אך יש יותר חומרא בקדש, או שהחומרא של כרת עדיפא.

האוכל מעשר בטומאת עצמו לוקה ובתרומה אינו לוקה ומשמע שיש איסור שכתוב בשעריך תאכלנו לזה ולא לאחר ולאו שבא מעשה הוא כעשה.

רב אשי אומר שכבר מהרישא במשנה יש להוכיח שהתנא שייר דף עד שלא כתוב ונוהגים בשאר שני שבוע ואין להם פדיון משא"כ במעשר, ויש להוכיח לענין ערל במעשר ממה ששנינו שאם נשאר ציצים המעכבים את המילה לא אוכל בתרומה ובפסח בקדשים ובמעשר, ובפשטות הכוונה למעשר דגן, ואין לומר שהכוונה למעשר בהמה שהרי כבר כתוב קדשים, אך באמת כתוב פסח וצריך לכתוב את שניהם שאם היה כתוב רק פסח היינו אומרים שרק פסח נאסר בערל שבפסח כתוב איסור ערלות ובקדשים לא, ואם היה כתוב קדשים היינו אומרים שקדשים הכוונה רק לפסח אך במעשר בהמה אין סיבה לכתוב בנפרד, אך יש לדחות שהפסוק מדבר במעשר ראשון, וכדעת ר"מ שזה אסור לזרים, ולכאורה יש להוכיח מהברייתא שהביא ר' חייא בר רב מדפתי שערל אסור בשני מעשרות משמע אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה, אך גם כאן יש לומר שזה במעשר ראשון וכו"מ שאסור לזרים, ויש להוכיח ממה ששנינו בברייתא שאונן אסור במעשר ומותר בתרומה ובפרה, טבול יום אסור בתרומה ומותר בפרה ומעשר, מחוסר כפורים אסור בפרה ומותר בתרומה ומעשר, ולא כתוב בברייתא זו שערל אסור בתרומה ומותר בפרה ומעשר, ויש לדחות שתנא זה סובר כר"ע שערל כטמא, והברייתא של ר' יוסף הבבלי חולקת על ר"ע שלת"ק שריפת פרה ע"י אונן ומחוסר כיפורים כשרה, ור' יוסף הבבלי סובר ששריפת אונן כשירה ושל מחוסר כיפורים פסולה, ור' יצחק סובר שערל אסור במעשר שלומדים בגזירה שוה ממנו מפסח שערל אסור וכן במעשר, והגזירה שוה פנויה שאל"כ נפרוך שבפסח יש חיוב בפיגול נותר וטמא, ורבא אומר בשם ר' יצחק שיש ג' פסוקים ממנו בפסח, אחד לפרשה, ואחד לגזירה שוה, ועוד אחד לדעה שהפסוק בא לומר שיש עשה אחר לא תעשה כתבו ממנו אגב שכתוב והנותר, ולדעה שזה מלמד שישרוף בבוקר שני, אגב שכתוב עד בוקר כתבו ממנו, וגם במעשר כתוב ג' פעמים ממנו אחד לפרשה עצמה ואחד למעט בתרומה שאין איסור לבער בטומאה, ואחד לדברי ר"ל בשם ר' סמיא שמותר לסוך מעשר שני שנטמא שכתוב ולא נתתי ממנו למת ומשמע רק למת, ולחי כמו למת מותר וסיכה זה דבר שיש בחיים ומתים, ומר זוטרא מקשה שנאמר שמותר לקחת בו ארון ותכריכים

למת, רב הונא בר רב יהושע אומר שכתוב ממנו מגופו, ורב אשי אומר שלא נתתי הוא כמו לא אכלתי והיינו מגופו, ואמנם ממנו הוא מופנה מצד אחד וזה מובן רק למ"ד שמופנה מצד אחד לומדים ולא פורכים, אף למ"ד שפורכים יש לומר שלמעט תרומה לומדים כדברי ר"נ בשם רבה בר אבא שכתוב את משמרת תרומתי ומדובר על ב' תרומות טהורה וטמאה וכתוב לך, שהיא שלך להסיקה תחת תבשילך.

תרומה אינה נאכלת בטומאה, ור' יוחנן אמר בשם ר' ישמעאל שלומדים מהפסוק **איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב, עמוד ב** והדבר ששוה בזרעו של אהרן זה תרומה, ואין לומר שזה חזה ושוק שהרי החזרת לבית אביה אינה אוכלת חזה ושוק, ואמנם גם תרומה אינה בחללה אך חללה אינה נקראת זרעו של אהרן, ועד אשר יטהר הוא הערב שמש, ואין לומר שהכוונה לקרבן, שהרי שנו אצל ר' ישמעאל שזה נאמר רק בזב בעל ב' ראיות ומצורע מוסגר וזה כמו טמא נפש שאין בו קרבן בטהרתו, ואין לומר שבדבר שאין בו כפרה אוכל אחר הערב שמש, ומה שיש בו כפרה יאכל רק אחר שיביא כפרתו, ומנין מה ששינו שמי שטבל ועלה אוכל במעשר, ואחר הערב שמש אוכל בתרומה, ואחר הבאת כפרה אוכל בקדשים, אמר רבא בשם רב חסדא שישנם ג' פסוקים:

ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ומשמע שאחר שרחץ יאכל, ועוד פסוק ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים, ועוד פסוק וכפר עליה הכהן וטהרה, ומפסוק אחד לומדים למעשר, ומהשני לתרומה, ומהשלישי לקדשים, ואין לומר שנלמד להיפך שבמעשר יצטרכו הערב שמש כיון שבתרומה יש חומרא של מחפ"ז מיתה תומש פדיון זרים, אך במעשר יש חומרא של הדסט"ב הבאת מקום וידי איסור לאונן האוכל בטומאה לוקה וביעור, אך תרומה חמורה יותר שיש בה מיתה, ורבא אומר שגם בלא טעם זה הפסוק הראשון הוא במעשר כי כתוב בו נפש, ומעשר שוה בכל נפש, אך עדיין ניתן לומר שבדבר שיש בו כפרה ימתין עד שיביא כפרתו, אומר אביי שכתוב ב' פסוקים ביולדת עד מלאת ימי טהרה שהיא טהורה אחר מילוי ימים, וכתוב וכפר עליה הכהן וטהרה, ופסוק א' מדבר על תרומה והשני על קדשים, ואין לומר שנחמיר בתרומה כי בקדשים יש חומרא של פנקעכ"ס פיגול נותר קרבן מעילה כרת ואיסור לאונן, ואמנם גם בתרומה יש חומרא של מחפ"ז, אך בקדשים יש יותר חומרא, ורבא אומר שגם בלי טעם זה יש ללמוד ממה שכתוב וטהרה ומשמע שהיא היתה טמאה ובקדשים נאמר והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, וא"כ הפסוק מדבר בתרומה, ורב שישא בר רב אידי אומר שלא יתכן שפסוק זה מדבר בתרומה שהרי כתוב דבר אל בני ישראל וגירות ושפחה משוחררת לומדים מהמילה אשה ולא שייך גגירות או משוחררת יאכלו בתרומה, ורבא מבאר שנאמר בפסוק,

דף עה בכל קדש לא תגע, וריבו תרומה, אלא הפסוק דיבר בכמה דברים וצריך ג' פסוקים בתרומה, שמהפסוק עד אשר יטהר לא מוכח במה מדובר, ולכן כתוב ובא השמש וטהר, ומובא השמש היינו אומרים שזה רק בדבר ללא כפרה וכשצריך כפרה ימתין להבאת כפרה, לכן כתוב עד מלאת, ואם היה כתוב עד מלאת היינו אומרים אפילו ללא טבילה, ולתנא שלומד בפסוק עד אשר יטהר בזב בעל ג' ראיות ומצורע מוחלט, וצריך להמתין עד שיביאו כפרה, וצריך ב' פסוקים בקדשים שאם היה כתוב ביולדת היינו אומרים שרק היא תמתין כיון שיש לה טומאה מרובה, אך זב לא, ואם היה כתוב בזב היינו אומרים שאין לו היתר כלל, אך יולדת שהותרה בדם טהור נתיר לה בקדשים ומה שכתוב במים יובא וטמא עד הערב למד מזה ר' זירא לנגיעה כמו ששינו בברייתא, וטמא, יכול לכל דבר תלמוד לומר וטהר, ואין לומר טהור לכל שכתוב וטמא אלא טהור למעשר וטמא לתרומה, ואין לומר שנחמיר במעשר שמסתבר שכמו שחמורה אכילת תרומה ממעשר כך יחמירו יותר בנגיעה בתרומה או שנגיעה בתרומה לומדים מבכל קדש לא תגע ולמדו מזה אזהרה לאוכל, ואין לומר שהוא לנוגע כי כתוב אח"כ ואל המקדש לא תבא וכמו שמקדש הוא דבר שעונשו נטילת נשמה, כך קודש הוא בדבר שעונשו נטילת

נשמה ובנגיעה אין נטילת נשמה, והתורה נקטה בלשון נגיעה לומר שנגיעה כאכילה.

אשת כהן שנעשה בעלה פצוע דכא אוכלת, ומשנתנו סוברת שהמשתמרת לביאה פסולה אוכלת, ואמר ר"א שנחלקו בזה תנאים וזה כר"א ור"ש, ור' יוחנן אומר שאפילו לר"מ לעיל שמשמרת לא אוכלת כאן היא אוכלת כיון שכבר אכלה, ור"א סובר שלא אומרים שכבר אכלה שא"כ כל בת ישראל שנשאה לכהן ומת תאכל שכבר אכלה, ור' יוחנן מחלק ששם פקע קנינו של בעלה אך כאן כשנפצע עדיין קנינו קיים.

שנו בברייתא שפצוע דכא הוא שנפצעו הביצים שלו ואפילו אחת מהן ואפילו ניקבו או נימוקו או שחסרו, ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר ששמע מחכמים בכרם ביבנה שמי שיש לו רק ביצה אחת הוא סריס חמה וכשר, ולכאורה קשה שהיה מעשה באדם אחד שעלה על דקל **עמוד ב** וקוץ ניקבו בביציו ויצא ממנו כחוט מוגלא ובכ"ז הוליד, מוכח שבניקבו מוליד, אך יש לדחות שאכן שלח שמואל לרב שיבדוק ממי נולדו ילדיו.

רב יהודה אומר בשם שמואל שפצוע דכא בידי שמים כשר, ואמר רבא שלכן כתוב **פצוע** ולא הפצוע למעט בידי שמים, ובברייתא לומדים ממה שזה סמוך לממזר וכמו שממזר הוא בידי אדם כך פצוע הוא בידי אדם.

רבא אומר שפצוע הוא בגיד או בביצים או בחוטיהן, וכן נידוך הוא בגיד בביצים ובחוטיהן, וכן כרות הוא בגיד בביצים ובחוטיהן, ואמר תלמיד אחד לרבא שנאמר שפסול פצוע דכא הוא בראש ולא בגיד, אמר רבא שהתורה לא מנתה בפסול זה דורות א"כ הוא במקום שלא יוכל להוליד, אך יתכן שבאמת לא כתבו דורות כי רק הוא פסול ולא בנו, ויש לומר שזה כמו כרות שפכה שהוא באותו מקום, ואין לומר שכרות שפכה הוא בפה כי כתוב שפכה והיינו ממקום ששופך, ואין לומר שהכוונה לחוטמו כי לא כתוב בשופך אלא כרות שפכה והיינו ששופך ע"י כריתה וכשלא נכרת הוא מקלח ולא שופך ובחוטם הוא שופך בכל מקרה, ובברייתא למדו מסמיכות הפסוקים **לא יבא פצוע דכא, ולא יבא ממזר, והיינו באותו מקום.**

אם ניקב למטה מעטרה ונמשך עד למעלה מהעטרה רצה ר' חייא בר אבא להכשיר אמר לו רב אסי שריב"ל אמר שעטרה כל שהיא מעכבת.

אם נשאר מהעטרה כמלא החוט כשר, ורב הונא הסתפק האם הכוונה על פני כל העטרה או על פני רובה, אמר רבה תוספאה לרבינא שכמלא החוט על פני רובה ולצד גופו.

רב הונא אומר שאם נחתכה העטרה כקולמוס כשרה כי לא שולט האויר, וכמרזב פסולה ששולט שם האויר, ולרב חסדא כמרזב כשרה שלא נפחת מהעובי והוא יורה כחץ וכקולמוס פסולה שנפחת מהעובי, ואמר רבא שמסתבר כרב הונא שכקולמוס הגם שאינו עבה אך יש חימום בנגיעת אחוריו כמו ברז החבית שהוא דק ולא נוגע בכתל הנקב אך הוא נוגע בחיבורו, ואמר רבינא למרימר שמר זוטרא אמר בשם רב פפא שכשר בין כקולמוס בין כמרזב, אך יש להסתפק אם הוא למעלה מהעטרה או למטה אמר מרימר שפשוט שהוא למעלה כי למטה זה כבר כנכרת הגיד, ורבינא רק רצה לבחון את מרימר, והיה מקרה כזה במתא מחסיא ומר בר רב אשי חתך את הבשר מכל צד עד שנעשה כקולמוס והכשירו, והיה מקרה בפומבדיתא שנסתם הקנה של הש"ז ויצא ממקום הקטנים, ורצה רב ביבי בר אביי להכשיר,